

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Sondaj privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România

Iunie 2018

Sondaj privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România

Iunie 2018

NOTĂ

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României

Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București

tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2458-0562

Cuprins

Sinteză	5
A. Accesul la finanțare al companiilor nefinanciare	6
A1. Cadrul economic general al companiilor nefinanciare	6
A2. Disponibilitatea surselor de finanțare pentru companii	9
A3. Condițiile și factorii de influență privind accesul la finanțare al companiilor	14
Anexă: Metodologie sondaj	17

Sinteză

Sondajul privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România (FCNEF) surprinde opiniile sectorului real cu privire la: (i) cele mai presante probleme în desfășurarea activității; (ii) disponibilitatea și evoluția surselor de finanțare; (iii) rata de succes în accesarea finanțării de la bănci și IFN și în accesarea fondurilor europene și (iv) relația firmelor cu băncile și IFN.

Analiza este realizată pe baza răspunsurilor companiilor¹ la sondajul menționat, perioada investigată este aprilie 2017 – martie 2018, iar principalele concluzii sunt următoarele:

- Indicatorii financiari în cazul cărora s-au înregistrat modificări notabile au fost costurile cu forța de muncă și alte costuri, în sensul majorării ponderii respondenților care au opinat că aceștia au crescut. În plus, a crescut ușor ponderea companiilor care au apreciat că gradul de îndatorare a înregistrat o majorare (12 la sută dintre companii, comparativ cu 10 la sută în exercițiul precedent).
- Cele mai presante probleme pe care le-au întâmpinat companiile în ultimele șase luni în desfășurarea activității lor sunt: impredictibilitatea mediului fiscal, nivelul ridicat al fiscalității, concurența și costurile de producție. Comparativ cu exercițiul precedent, problemele care au căpătat o mai mare amploare sunt legate de impredictibilitatea mediului fiscal, costurile de producție și disponibilitatea forței de muncă.
- Cea mai mare parte a companiilor chestionate nu consideră că accesul la finanțare a reprezentat o problemă acută în ultimele șase luni (66 la sută dintre firme).
- Similar exercițiului precedent, reinvestirea profitului sau vânzarea de active din patrimoniu se mențin drept cele mai uzitate surse de finanțare ale firmelor. Corporațiile apelează într-o proporție semnificativă și la produse oferite de bănci și IFN, spre deosebire de IMM. Totodată, creditele de la acționari sau majorările de capital și creditul comercial reprezintă surse importante de finanțare pentru firmele respondente.
- Printre dificultățile majore întâmpinate în accesarea finanțării de la bănci și/sau IFN, în topul clasamentului se află cerințele privind valoarea sau tipul garanției, nivelul prea ridicat al dobânzilor și comisioanelor, clauzele contractuale, dar și birocrăția, conform răspunsurilor companiilor care au aplicat în vederea contractării unui credit în ultimele 12 luni. De asemenea, raportat la exercițiul precedent, procentul firmelor care au răspuns că nivelul prea ridicat al dobânzilor și comisioanelor reprezintă o dificultate majoră în accesarea unui credit a crescut cu 9 puncte procentuale.

¹ Eșantionul utilizat în *Sondajul FCNEF* conține circa 11 000 de companii nefinanciare, este reprezentativ la nivel național și regional, iar extragerea companiilor incluse în sondaj este realizată prin procedee statistice specifice cu respectarea criteriilor privind: (i) clasa de mărime a companiei (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii și corporații); (ii) sectorul de activitate (conform CAEN Rev. 2) și (iii) regiuni de dezvoltare.

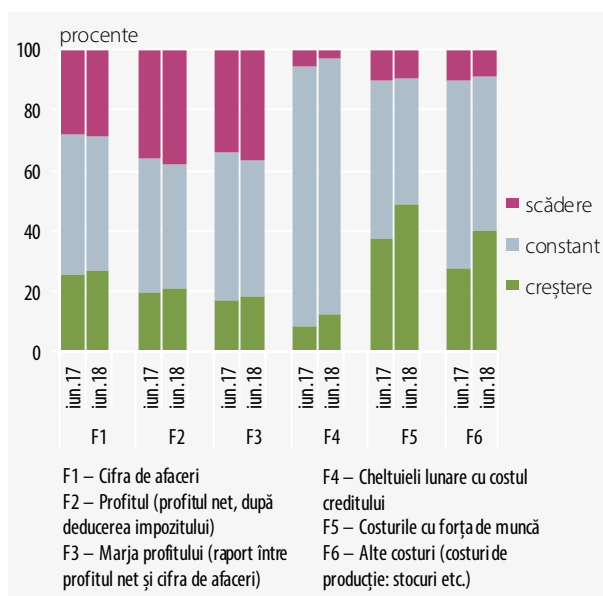
A. Accesul la finanțare al companiilor nefinanciare

A1. Cadrul economic general al companiilor nefinanciare

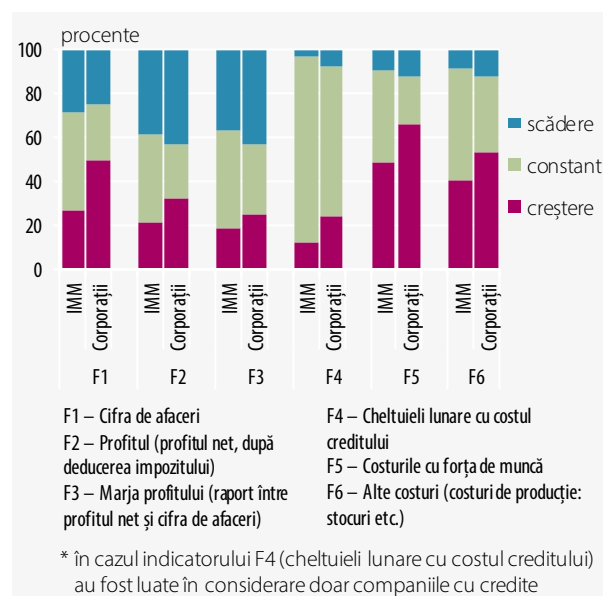
Evoluția principalilor indicatori financiari ai companiilor nefinanciare

Opinia firmelor cu privire la evoluția principalilor indicatori financiari s-a menținut în mare parte neschimbată pentru perioada aprilie 2017 – martie 2018, singurele excepții fiind costurile cu forța de muncă și alte costuri. Astfel, un număr mai ridicat de companii au indicat că acești indicatori au înregistrat o majorare moderată față de exercițiul anterior (49 la sută comparativ cu 37 la sută, respectiv 40 la sută față de 28 la sută). Totodată, s-a consemnat un avans marginal al firmelor care au declarat că au crescut costul creditului (de la 9 la sută în perioada octombrie 2016 – aprilie 2017 la 12 la sută în exercițiul curent), în timp ce 85 la sută dintre companii au apreciat că acesta s-a menținut neschimbat. Profitul și marja profitului au scăzut pentru 38 la sută, respectiv 37 la sută dintre firme, aceste procente fiind ușor mai mari față de cele înregistrate în exercițiul precedent (Grafic 1).

Grafic 1. Evoluția principalilor indicatori financiari în exercițiul curent și cel anterior, pentru companiile nefinanciare

Grafic 2. Evoluția principalilor indicatori financiari în perioada aprilie 2017 – martie 2018, pentru IMM și corporații*

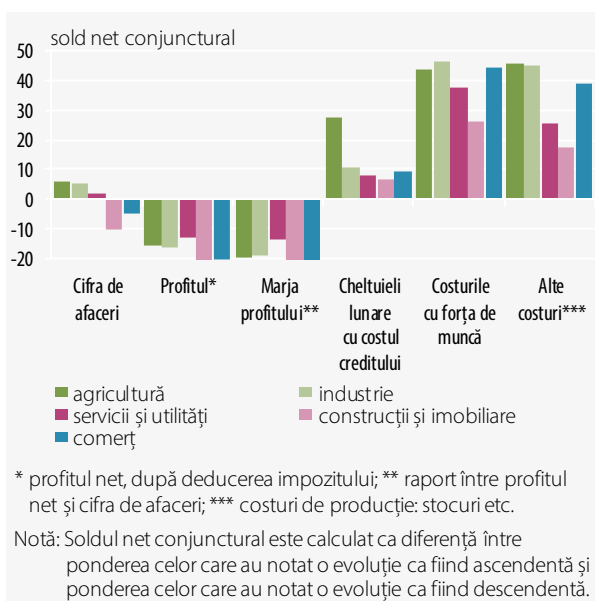

Asemenea datelor la nivel agregat, atât IMM, cât și corporațiile au raportat într-o pondere mai ridicată un avans al costurilor cu forța de muncă și al altor costuri. Companiile mari au resimțit într-o măsură mai ridicată modificarea costului creditului, 24 la sută dintre acestea raportând majorarea indicatorului (comparativ cu 15 la sută

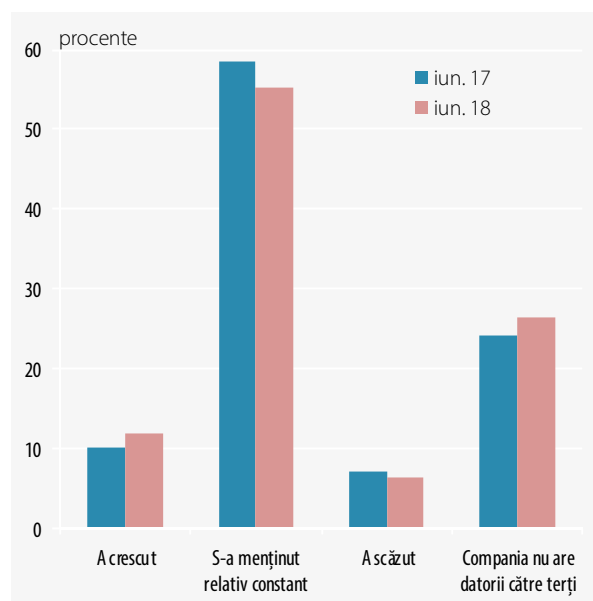
în exercițiul precedent), Grafic 2. Evoluția indicatorilor financiari pentru exportatori și importatori nu s-a abătut semnificativ de la cea observată în cazul ansamblului companiilor, cu excepția cifrei de afaceri unde s-a înregistrat o creștere pentru o mai mare proporție din firmele care fac parte din cele două categorii. Analiza pe sectoare de activitate relevă evoluții notabile în cazul firmelor din agricultură. Pe fondul unei majorări a ponderii respondenților din acest domeniu, care au indicat o scădere a cifrei de afaceri și o creștere semnificativă a costurilor cu forța de muncă și a altor costuri, s-a înregistrat un avans considerabil al numărului firmelor care au indicat un declin al profitului, de la 29 la sută în perioada octombrie 2016 – aprilie 2017 la 41 la sută în exercițiul curent. Pentru celelalte sectoare de activitate nu se remarcă modificări semnificative comparativ cu evoluțiile înregistrate la nivel agregat, dar și față de sondajul precedent, Grafic 3.

Gradul de îndatorare (calculat ca raport între datorii și active) nu a înregistrat modificări importante, ponderile companiilor care au ales una dintre cele patru variante de răspuns s-au modificat cu 1-3 puncte procentuale (Grafic 4).

Grafic 3. Evoluția principalilor indicatori financiari în perioada aprilie 2017 – martie 2018, pe principalele sectoare economice

Grafic 4. Evoluția raportului datorii/active în perioada aprilie 2017 – martie 2018, pentru companiile nefinanciare

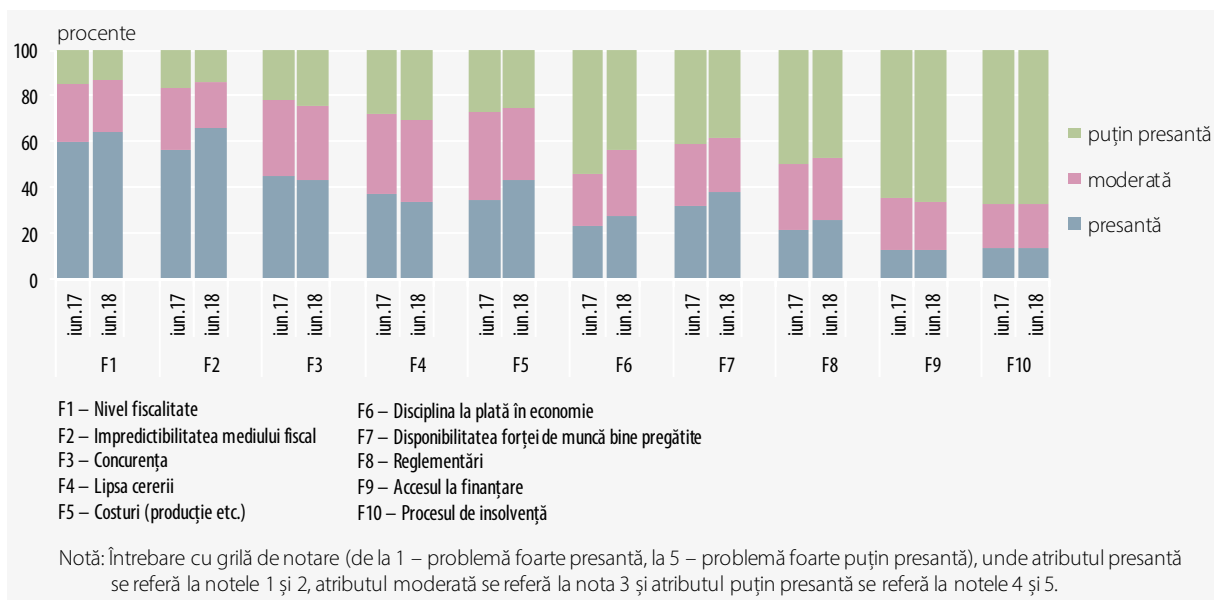

Cele mai presante probleme ale companiilor

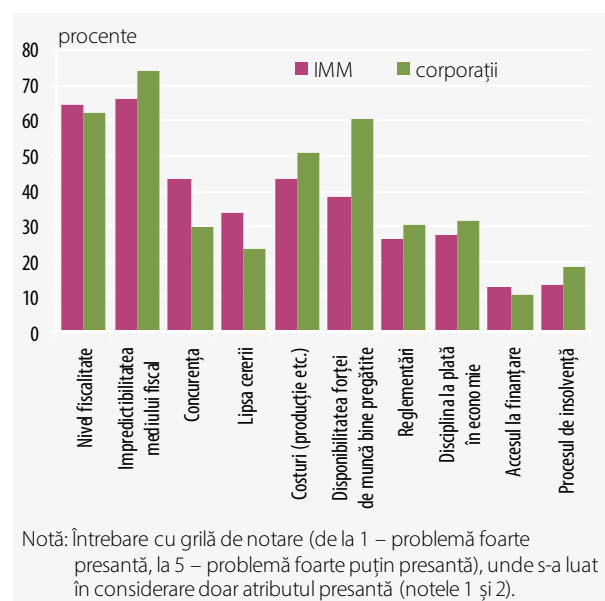
Rezultatele sondajului curent arată că cele mai mari dificultăți pe care le-au întâmpinat companiile în ultimele șase luni în desfășurarea activității lor sunt: impredictibilitatea mediului fiscal, nivelul ridicat al fiscalității, concurența și costurile de producție. Comparativ cu exercițiul precedent, problemele care au căpătat o mai mare amploare sunt legate de impredictibilitatea mediului fiscal, costurile de producție și disponibilitatea forței de muncă (Grafic 5). În funcție de dimensiune, obstacolele întâmpinate de companii au un grad de importanță diferit. Astfel, în cazul IMM, problemele precum concurența și lipsa cererii au un impact mai mare asupra

desfășurării activității decât pentru companiile mari, în timp ce pentru acestea din urmă disponibilitatea forței de muncă bine pregătite este o problemă mai presantă decât pentru IMM (Grafic 6).

Grafic 5. Cele mai presante probleme ale companiilor nefinanciare în perioada aprilie 2017 – martie 2018

Grafic 6. Cele mai presante probleme ale IMM și corporațiilor în perioada aprilie 2017 – martie 2018

Cea mai mare parte a companiilor chestionate nu consideră că accesul la finanțare reprezintă o problemă presantă cu care s-a confruntat în ultimele șase luni (66 la sută dintre firme), similar rezultatelor din sondajul anterior. Companiile care au credite neperformante resimt mult mai acut problema accesului la finanțare, comparativ cu firmele care au credite performante.

În funcție de sectorul de activitate, accesul la finanțare este o problemă mai puțin presantă pentru companiile care activează în domenii precum servicii și utilități. În ceea ce privește companiile din agricultură, nivelul ridicat al fiscalității reprezintă cea mai mare dificultate pe care o întâmpină în desfășurarea activității, spre deosebire de celelalte sectoare, în cazul cărora pe primul loc se află impredictibilitatea mediului fiscal. Pentru companiile din comerț, disponibilitatea forței de muncă este un

obstacol mai scăzut comparativ cu celelalte ramuri economice. Concurența este un factor mult mai important în activitatea firmelor din comerț, comparativ cu firmele din restul sectoarelor, cea mai redusă amploare a acestui factor fiind observată în rândul companiilor din construcții și imobiliare.

Principalii parteneri comerciali ai companiilor nefinanciare în anul 2017

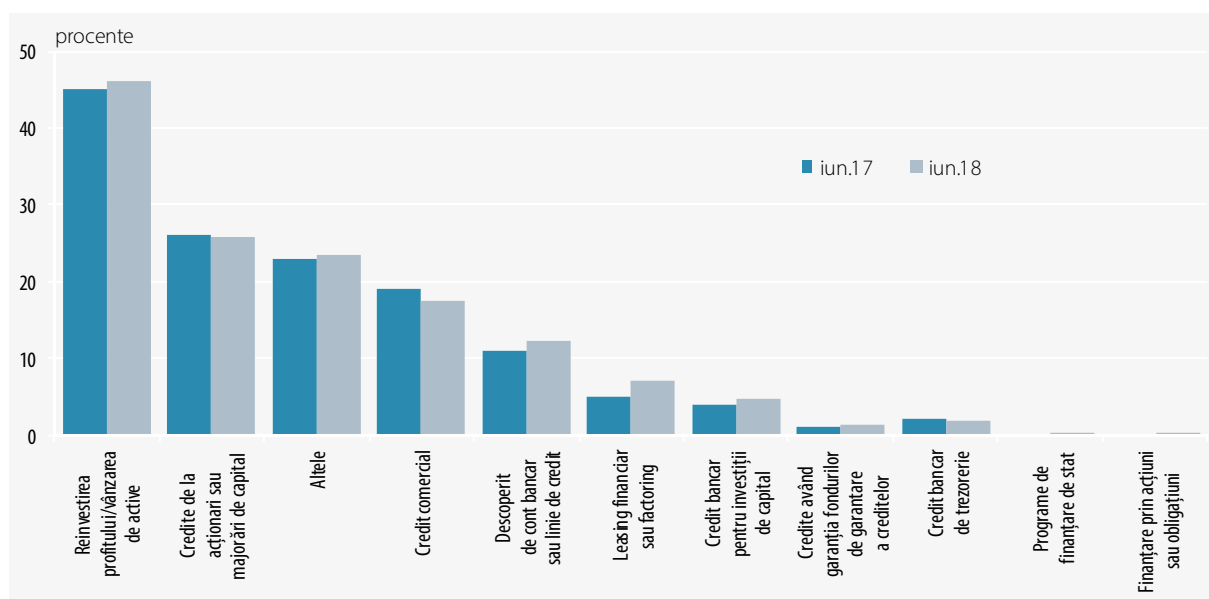
În opinia firmelor respondente, companiile românești cu capital majoritar autohton contribuie cel mai mult în formarea cifrei lor de afaceri (42 la sută dintre companiile participante la sondaj apreciază că peste 50 la sută din vânzările lor reprezintă aportul firmelor românești cu capital majoritar autohton), această pondere fiind similară celei din exercițiul precedent. Principalii parteneri comerciali ai IMM sunt companiile românești cu capital majoritar autohton și gospodăriile populației. În cazul corporațiilor, acestea își formează peste 50 la sută din cifra de afaceri pe baza relației comerciale cu firmele din străinătate (31 la sută dintre respondenți), firmele românești cu capital majoritar autohton (20 la sută din respondenți) și firmele românești cu capital majoritar străin (15 la sută).

A2. Disponibilitatea surselor de finanțare pentru companii

Principalele surse de finanțare ale companiilor

Comparativ cu ediția precedentă a analizei nu s-au înregistrat schimbări notabile în structura finanțării companiilor nefinanciare. Reinvestirea profitului sau vânzarea de active din patrimoniu se mențin drept cele mai uzitate surse de finanțare ale firmelor. Totodată, împrumuturile de la acționari sau majorările de capital și creditul comercial reprezintă surse importante de finanțare pentru firmele respondente. Produsele oferite de către bănci și IFN nu reprezintă o prioritate pentru firme, cu excepția descoperitului de cont bancar pentru care au optat 11 la sută dintre companii (Grafic 7).

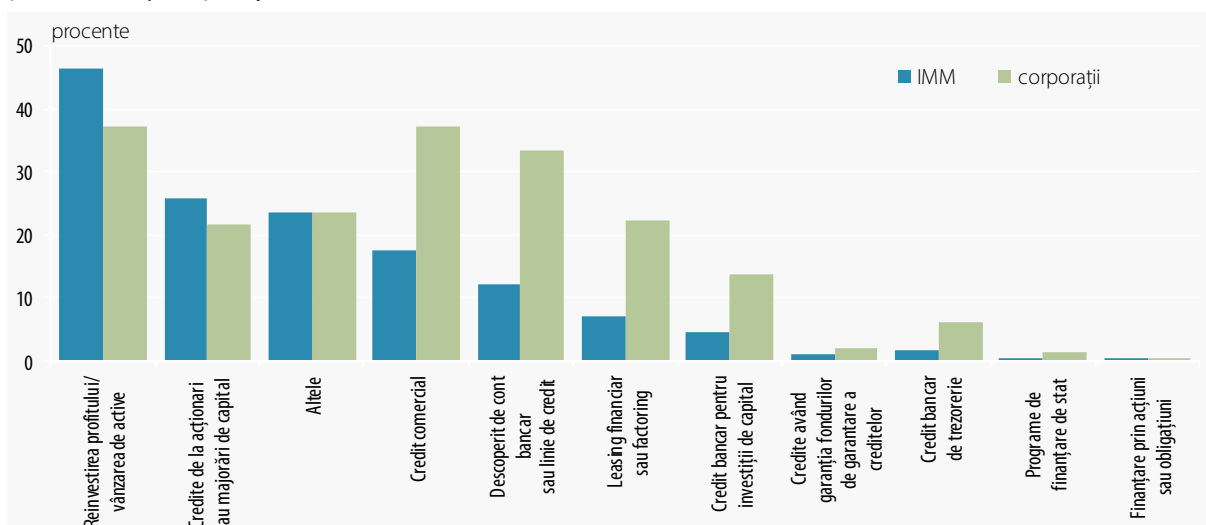
Grafic 7. Principalele surse de finanțare ale companiilor în perioada aprilie 2017 – martie 2018, pentru companiile nefinanciare

Firmele cu credite performante apelează într-o măsură ridicată la descoperit de cont bancar (57 la sută), în timp ce companiile care dețin credite neperformante se finanțează mai ales sub forma creditului comercial (45 la sută).

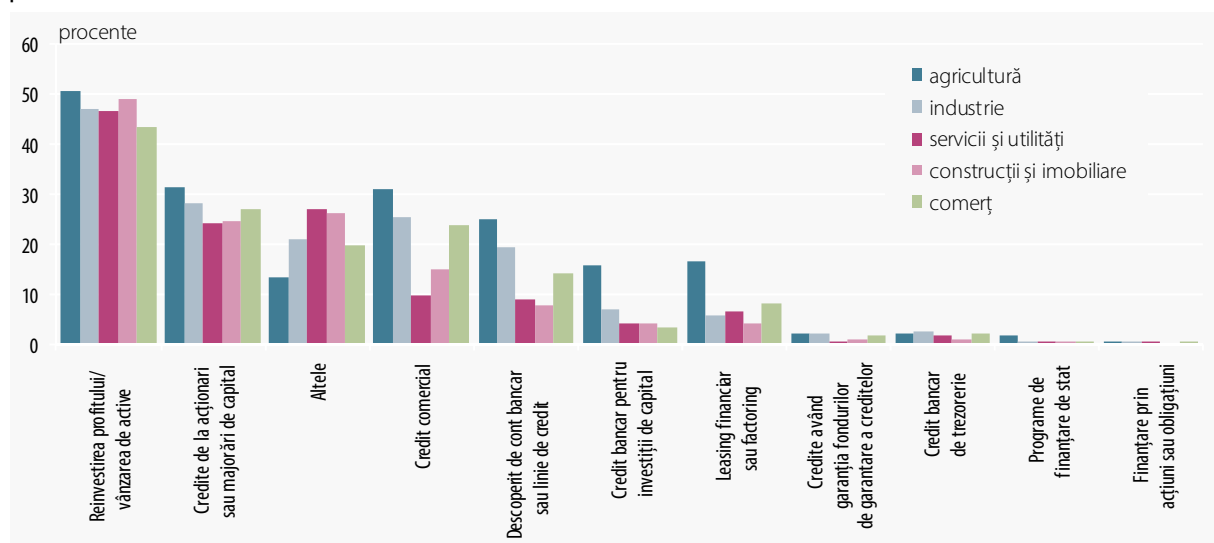
Structura finanțării IMM este asemănătoare celei consemnate la nivel agregat, însă în cazul corporațiilor se observă că acestea apelează într-o proporție semnificativă și la produse oferite de bănci și IFN (descoperit de cont bancar – 33 la sută, credit bancar pentru investiții de capital – 14 la sută, leasing financiar, factoring – 22 la sută), Grafic 8.

Grafic 8. Principalele surse de finanțare ale companiilor în perioada aprilie 2017 – martie 2018, pentru IMM și corporații

Produsele oferite de bănci și IFN sunt utilizate în cea mai mare măsură de către firmele din agricultură, în timp ce companiile din construcții și imobiliare apelează cel mai puțin la aceste tipuri de finanțare (Grafic 9).

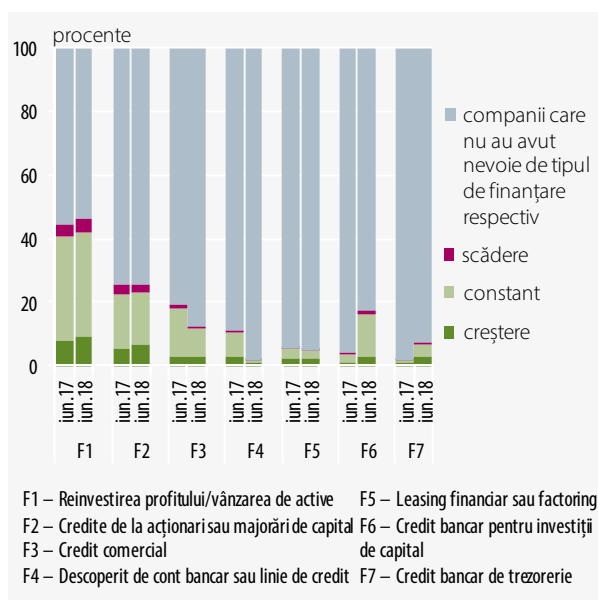
Grafic 9. Principalele surse de finanțare ale companiilor în perioada aprilie 2017 – martie 2018, pe sectoare de activitate

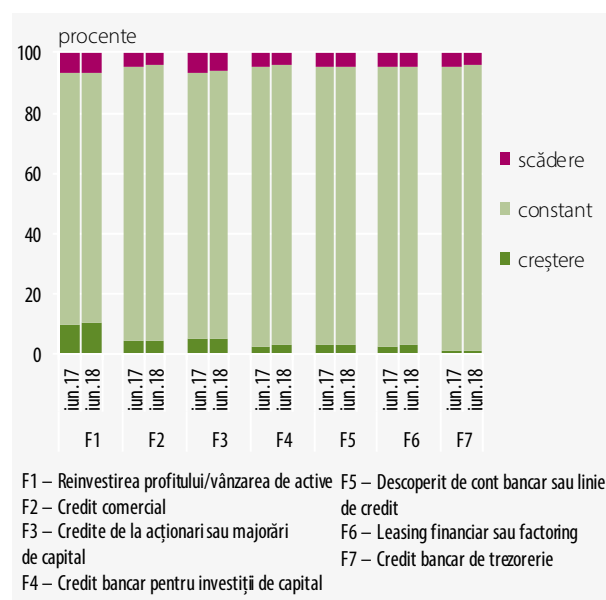
Evoluția principalelor surse de finanțare ale companiilor și perspective pentru următoarele 12 luni (aprilie 2018 – martie 2019)

Evoluția disponibilității surselor de finanțare a fost similară celei din exercițiul precedent. În opinia firmelor, cel mai mult a crescut disponibilitatea reinvestirii profitului sau vânzării de active din patrimoniul firmei, în timp ce în cazul produselor bancare sau de leasing aceasta a regresat considerabil (Grafic 10). Totodată, majoritatea companiilor estimează că pentru următoarele 12 luni disponibilitatea surselor de finanțare se va menține neschimbată pentru toate tipurile de finanțare (Grafic 11).

Grafic 10. Evoluția principalelor surse de finanțare ale companiilor nefinanciare în perioada aprilie 2017 – martie 2018

Grafic 11. Perspective de evoluție a principalelor surse de finanțare ale companiilor nefinanciare pentru perioada aprilie 2018 – martie 2019

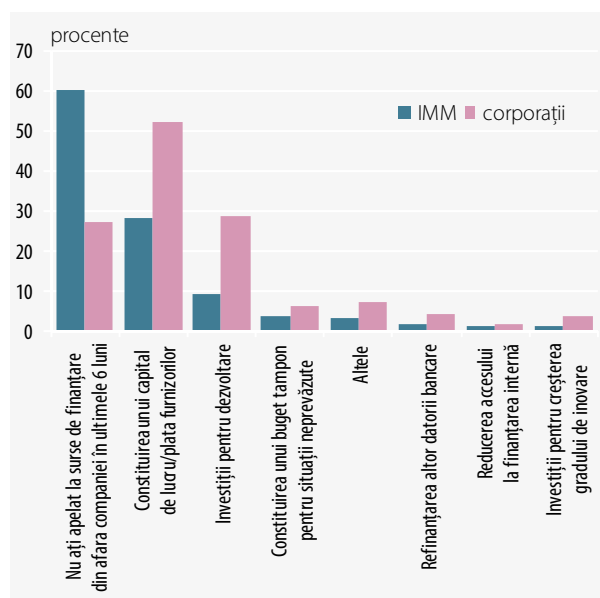

Destinații ale finanțării atrase de companiile nefinanciare

Firmele nu au optat într-o foarte mare măsură la surse de finanțare din afara companiei. Astfel, în perioada aprilie 2017 – martie 2018, 60 la sută dintre firme au răspuns că nu au apelat la surse de finanțare din exteriorul companiei, similar exercițiului anterior. Firmele care au aplicat pentru surse de finanțare de la bănci/IFN și au utilizat aceste fonduri pentru constituirea unui capital de lucru sau plata furnizorilor sunt în proporție de 28 la sută.

În funcție de dimensiunea companiilor, destinația surselor de finanțare atrase în perioada aprilie 2017 – martie 2018 nu a variat semnificativ. Astfel, în cazul corporațiilor, împrumuturile contractate au avut ca scop construirea unui capital de lucru (stocuri, echipamente) sau plata furnizorilor pentru 52 la sută dintre acestea (față de 47 la sută în exercițiul precedent), în timp ce IMM au apelat într-o măsură mai redusă la surse de finanțare din afara companiei, dar le-au utilizat cu precădere în același scop (28 la sută dintre IMM au folosit fondurile pentru nevoi curente).

Grafic 12. Principalele destinații ale finanțării atrase de IMM și corporații în perioada aprilie 2017 – martie 2018

În ceea ce privește investițiile pentru dezvoltare, fondurile atrase din surse externe sunt folosite în acest scop de 29 la sută dintre corporații, în timp ce doar 9 la sută dintre IMM direcționează sursele de finanțare externe firmei în scopul extinderii activității (în creștere față de situația din perioada sondajului anterior), Grafic 12.

Din punct de vedere al distribuției sectoriale, firmele care își desfășoară activitatea în agricultură sunt mai înclinate spre a investi fondurile atrase din surse externe companiei în dezvoltarea acesteia, comparativ cu firmele din alte sectoare (24 la sută în cazul raportării curente, comparativ cu 20 la sută în raportarea precedentă).

În funcție de criteriul tehnologic, companiile din sectoarele cu grad ridicat de tehnologizare (*high tech*) direcționează într-o măsură mai importantă fondurile atrase din surse externe

companiei pentru a investi în achiziții de utilaje, terenuri, clădiri, comparativ cu cele cu grad scăzut de tehnologizare (*low tech*).

Accesarea de finanțare de la bănci și IFN

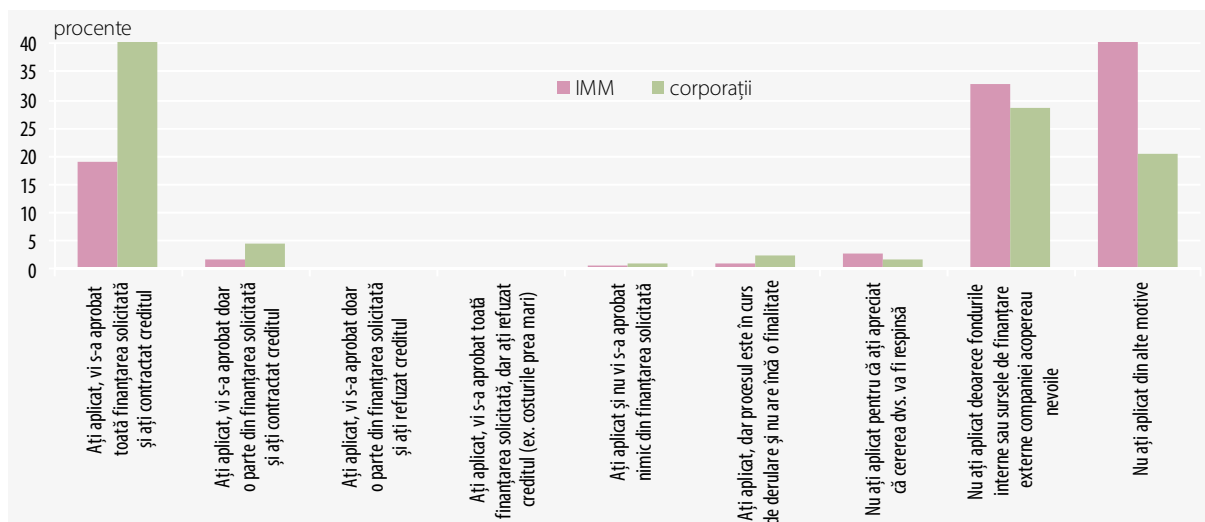
Rezultatele exercițiului curent arată că ponderea companiilor care în ultimele 12 luni nu au aplicat în vederea obținerii unui credit de la bănci/IFN, din diverse motive, s-a diminuat comparativ cu sondajul anterior, la 78 la sută (de la 85 la sută). Acest comportament, privind o apetență scăzută pentru creditarea bancară sau de la IFN, definește cu precădere IMM (78 la sută), în timp ce în cazul corporațiilor procentul este în jur de 51 la sută). Dintre firmele care au apelat la astfel de finanțare, 86 la sută au avut succes în a reuși să contracteze creditul și în a primi întreaga sumă solicitată.

Dintre IMM, 22 la sută au apelat la finanțare de la instituții de credit sau alte instituții financiare nebankare, iar 19 la sută au primit aprobare pentru toată finanțarea solicitată. Rata de succes este mai scăzută decât în cazul companiilor mari, în rândul cărora jumătate au încercat să obțină un împrumut și 44 la sută au beneficiat de întreaga sumă pe care au cerut-o, Grafic 13. Comparativ cu perioada anterioară, procentul companiilor care nu au aplicat în ultimele 12 luni pentru credite, ca urmare a faptului că fondurile interne sau sursele de finanțare externe companiei acopereau nevoile firmei, s-a diminuat atât în cazul IMM (cu 3 puncte procentuale, la 33 la sută), cât și în cazul companiilor mari (cu 12 puncte procentuale, la 28 la sută).

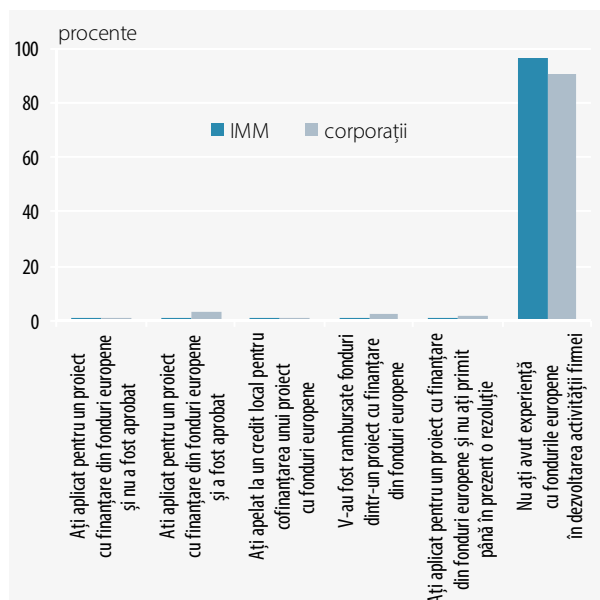
După sectorul de activitate, companiile din agricultură au raportat cel mai mare procent privind aprobarea creditelor solicitate și primirea sumei în totalitate (38 la sută). Din punct de vedere al gradului de cunoaștere utilizat în servicii, accesul la

finanțare al companiilor care activează în domenii care presupun o intensitate mai redusă (*less knowledge intensive*) este mai bun decât în cazul companiilor cu un nivel ridicat al cunoașterii (*knowledge intensive*), având în vedere procentul celor care au aplicat pentru un credit și au primit aprobare pentru suma cerută.

Grafic 13. Accesarea de finanțare de la bănci și IFN în perioada aprilie 2017 – martie 2018

Grafic 14. Accesarea fondurilor europene în perioada aprilie 2017 – martie 2018, de către IMM și corporații

Accesarea de fonduri europene

Similar exercițiilor precedente, companiile nefinanciare nu au avut experiență cu fondurile europene în dezvoltarea activității firmei în ultimele 12 luni (conform răspunsurilor a 96 la sută dintre participanții la sondaj, Grafic 14).

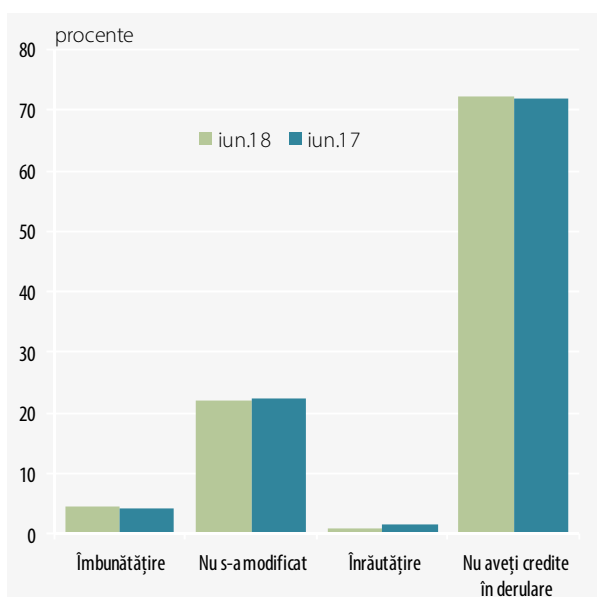
O apetență mai mare pentru accesarea fondurilor europene se constată în rândul companiilor de talie mare, în cazul cărora 14 la sută au aplicat pentru proiecte cu finanțare din fonduri europene, iar 5 la sută dintre acestea au primit rambursarea fondurilor anterior ultimelor 12 luni. La nivel sectorial, agricultura se remarcă din punct de vedere al dezvoltării activității firmei folosind fondurile europene, luând în considerare faptul că 13 la sută dintre firme au aplicat pentru această formă de finanțare, iar 4 la sută au primit aprobare.

A3. Condițiile și factorii de influență privind accesul la finanțare al companiilor

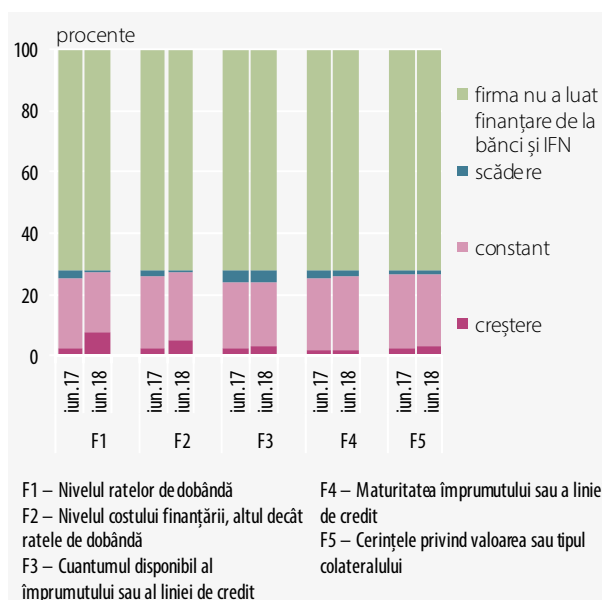
Relația companiilor cu băncile și IFN și percepția companiilor asupra termenilor și condițiilor

Firmele care au contractat împrumuturi de la bănci sau IFN au răspuns în mare parte că relația acestora cu instituțiile financiare nu s-a modificat în ultimele 12 luni, iar raportat la exercițiul precedent, percepția companiilor asupra relației cu creditorii s-a menținut la același nivel (Grafic 15).

Grafic 15. Relația companiilor nefinanciare cu băncile și IFN în perioada aprilie 2017– martie 2018

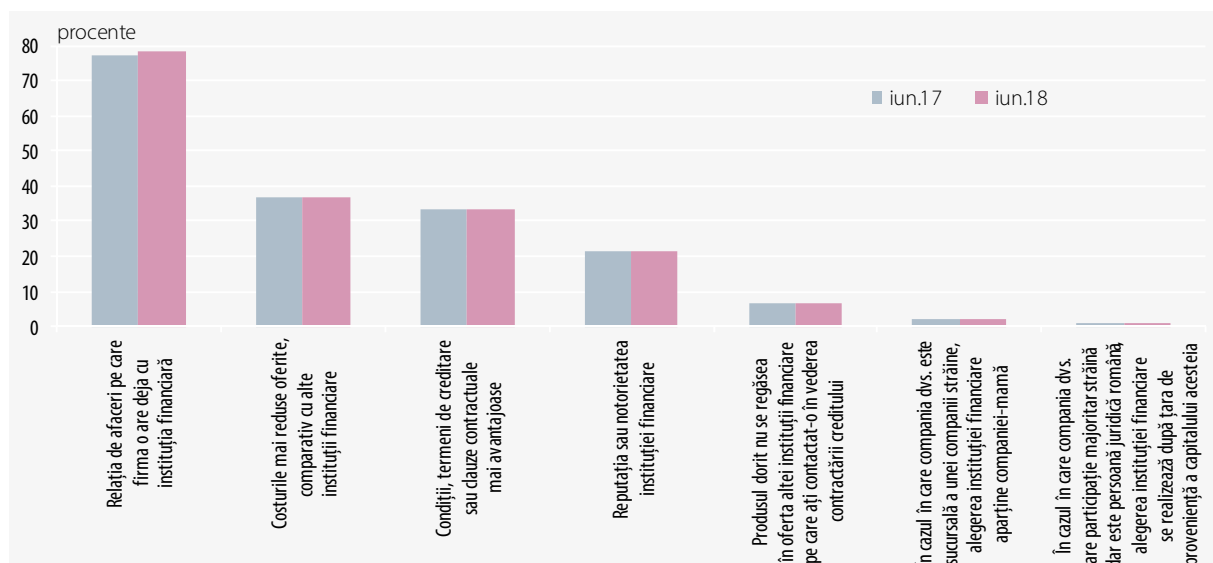
Grafic 16. Percepția companiilor nefinanciare asupra termenilor și condițiilor aplicate de bănci și IFN în perioada aprilie 2017– martie 2018

În ceea ce privește termenii și condițiile creditelor contractate (împrumuturi în derulare indiferent de vechime) de la bănci și instituții financiare nebancale, comparativ cu exercițiul precedent, companiile au resimțit o creștere a costului finanțării, atât din punct de vedere al nivelului ratelor de dobândă, cât și din perspectiva comisioanelor și a altor taxe aplicabile împrumuturilor (Grafic 16).

Criteriul principal de selecție a unei instituții financiare de către companiile nefinanciare care au contractat credite în ultimele 12 luni l-a reprezentat, ca și în exercițiile precedente, relația de afaceri pe care firma o are deja cu instituția financiară (78 la sută dintre companii). Alte criterii avute în vedere, în ordinea importanței, au fost costurile mai reduse, condițiile, termenii de creditare sau clauzele contractuale, precum și reputația sau notorietatea instituției financiare (Grafic 17).

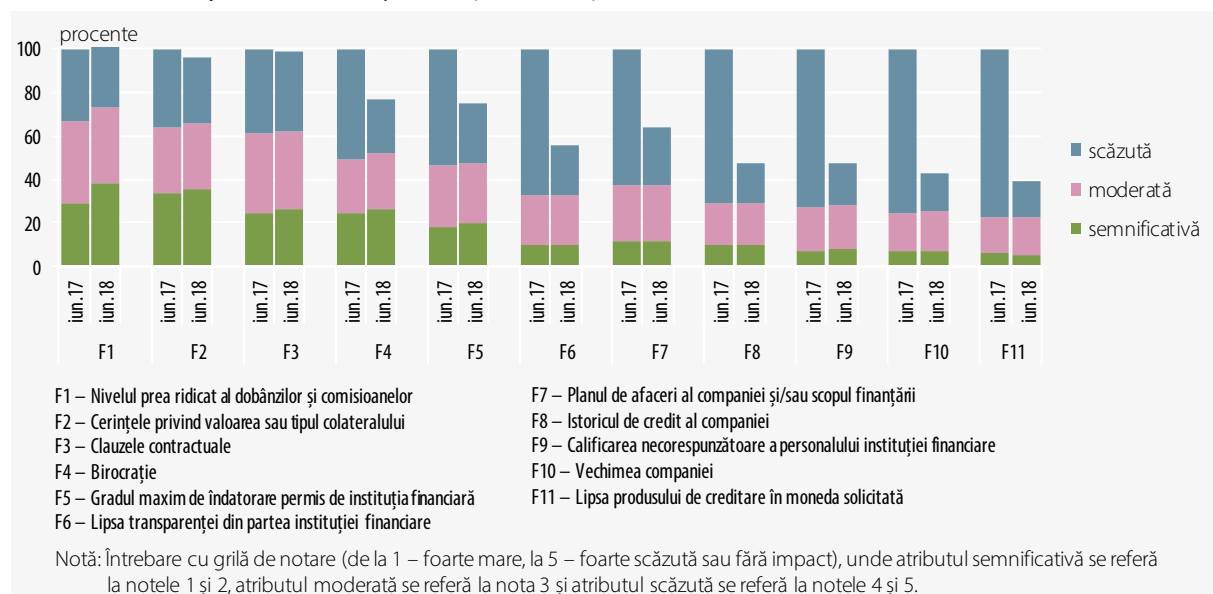
Grafic 17. Motivele pentru care companiile nefinanciare au apelat la instituțiile financiare de la care au luat credite în perioada aprilie 2017 – martie 2018

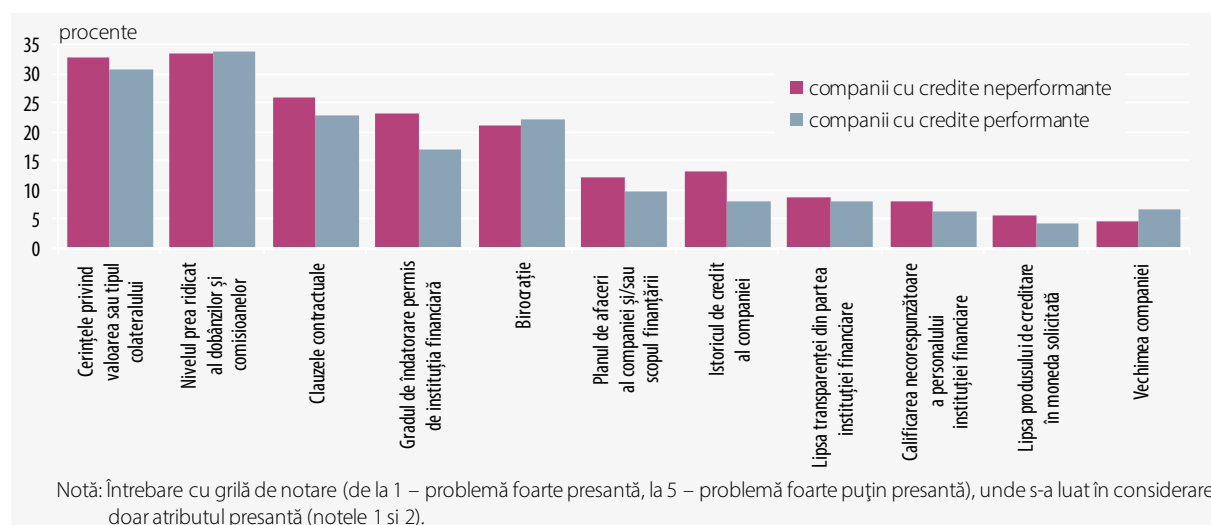
Principalele dificultăți întâmpinate de companii în accesarea finanțării de la bănci și IFN

Printre dificultățile majore întâmpinate de companiile nefinanciare în accesarea finanțării de la bănci și/sau IFN, în topul clasamentului se află cerințele privind valoarea sau tipul garanției, nivelul prea ridicat al dobânzilor și comisioanelor, clauzele contractuale, dar și birocrația, conform răspunsurilor companiilor care au aplicat în vederea contractării unui credit în ultimele 12 luni. De asemenea, raportat la exercițiul precedent, procentul firmelor care au răspuns că nivelul prea ridicat al dobânzilor și comisioanelor reprezintă o dificultate majoră în accesarea unui credit a crescut cu 9 puncte procentuale (Grafic 18).

Grafic 18. Dificultățile întâmpinate de companiile nefinanciare care au aplicat pentru credite în accesarea finanțării de la bănci și IFN în perioada aprilie 2017 – martie 2018

Grafic 19. Dificultăți semnificative întâmpinate de companiile nefinanciare cu credite neperformante și cu credite performante în accesarea finanțării de la bănci și IFN în perioada aprilie 2017 – martie 2018

Costul de finanțare are un impact mai ridicat asupra categoriei firmelor de tip IMM, comparativ cu companiile de talie mare. Astfel, dacă sondajul anterior indica faptul că în cazul IMM care au aplicat pentru finanțare cel mai semnificativ obstacol în accesarea unui credit îl reprezintă cerințele privind valoarea sau tipul garanției solicitate de instituția financiară, în perioada aprilie 2017 – martie 2018, pe primul loc în ceea ce privește dificultățile întâmpinate în accesarea finanțării de către IMM se află nivelul prea ridicat al dobânzilor și comisioanelor. În cazul companiilor mari, deși în exercițiul anterior clauzele contractuale cântăreau mai mult în decizia de a contracta un credit decât costul finanțării, conform exercițiului curent, costul finanțării a avansat pe locul doi în clasamentul obstacolelor privind finanțarea. Din punct de vedere al performanței creditelor deja contractate, atât firmele cu împrumuturi performante, cât și cele cu credite neperformante consideră că principalul obstacol întâmpinat în încercarea de a accesa un credit de la bănci și/sau IFN în perioada aprilie 2017 – martie 2018 îl reprezintă nivelul prea ridicat al dobânzilor și comisioanelor, față de perioada anterioară, când garanțiile solicitate de aceste instituții aveau cel mai mare impact (Grafic 19).

Anexă: Metodologie sondaj

Sondajul este efectuat semestrial de BNR în lunile martie și septembrie. Are la bază un chestionar care este transmis unui eșantion de aproximativ 11 000 de companii nefinanciare, dintre care circa 85 la sută sunt IMM, corporațiile fiind incluse exhaustiv.

Eșantionul este reprezentativ la nivel național și regional și este extras prin procedee statistice, după următoarele criterii:

- clasa de mărime a companiei (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii și corporații)²;
- sector de activitate, conform încadrării în CAEN Rev.2;
- regiuni de dezvoltare.

Structura eșantionului după criteriile de extragere a acestuia se prezintă astfel:

- după mărime: 28 la sută microîntreprinderi, 26 la sută companii mici, 28 la sută companii mijlocii, 15 la sută corporații și 2 la sută IMM atipice (Grafic A1);
- după principalele sectoare de activitate: 3 la sută în agricultură, 24 la sută în industrie, 27 la sută în servicii și utilități, 10 la sută în construcții și imobiliare și 36 la sută în comerț (Grafic A2);
- după regiunile de dezvoltare: 10 la sută Nord-Est, 9 la sută Sud-Est, 11 la sută Sud-Muntenia, 6 la sută Sud-Vest, 9 la sută Vest, 14 la sută Nord-Vest, 13 la sută Centru, 4 la sută Ilfov, 25 la sută București (Grafic A3).

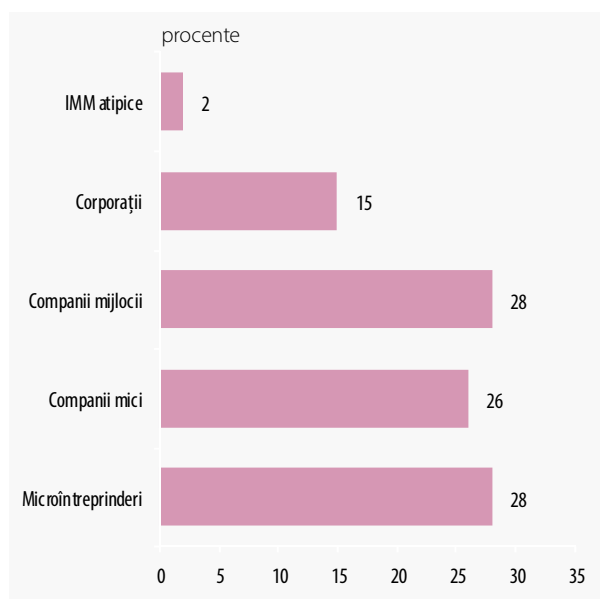
Chestionarul este structurat în două secțiuni, urmărind (A - derulat pentru perioada aprilie 2017 – martie 2018) accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România și (B – derulat pentru perioada octombrie 2017 – septembrie 2018) capacitatea companiilor nefinanciare de a face față unor condiții financiare nefavorabile (evoluții privind rata dobânzii și cursul de schimb).

Întrebările din secțiunea A vizează opiniile companiilor privind:

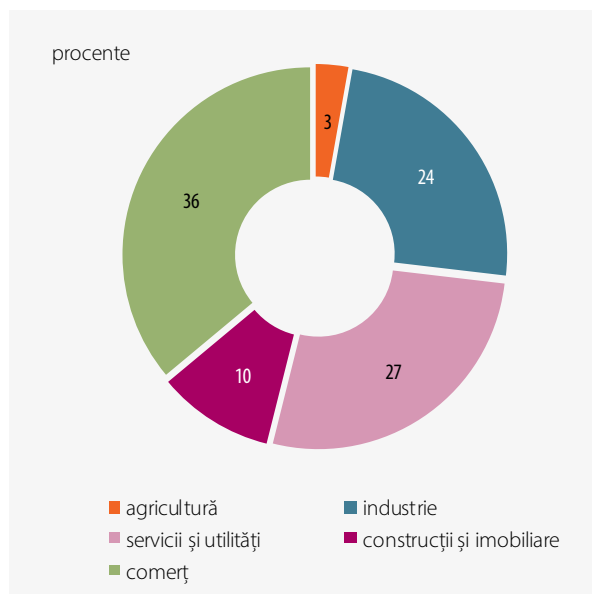
- situația economică generală a firmei;
- disponibilitatea surselor de finanțare,
- condițiile și factorii privind accesul la finanțare al companiilor.

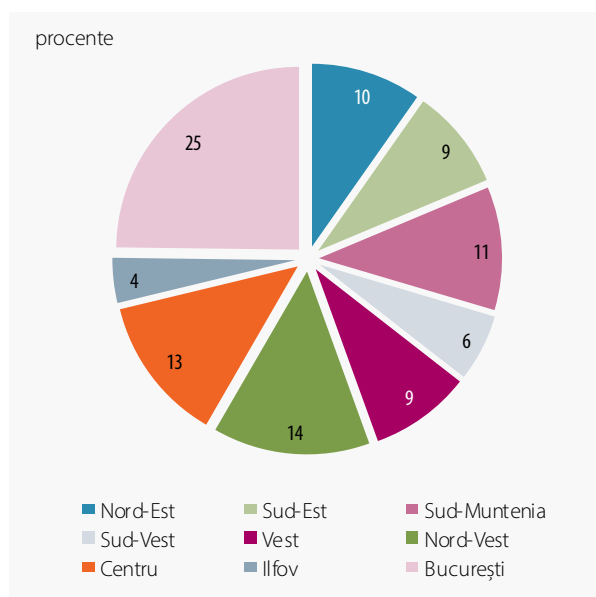
² Firmele intră în categoria IMM dacă au: (i) mai puțin de 250 de angajați și (ii) cifra de afaceri mai mică de 50 milioane euro sau activul total mai mic de 43 milioane euro. Se clasifică în: A) microîntreprinderi dacă au: (i) mai puțin de 10 de angajați și (ii) cifra de afaceri sau activul total mai mic de 2 milioane euro. B) întreprinderi mici dacă au: (i) între 10 și 50 de angajați și (ii) cifra de afaceri sau activul total mai mic de 10 milioane euro. C) întreprinderi mijlocii dacă au: (i) între 50 și 250 de angajați și (ii) cifra de afaceri sub 50 milioane euro sau activul total sub 43 milioane euro. Conform acestor definiții, rămâne o categorie de IMM atipice care nu poate fi încadrată în nici una dintre cele trei categorii anterioare (ex.: IMM cu număr de salariați sub 10, dar cu cifră de afaceri și active totale peste 2 milioane euro).

Grafic A1. Structura eșantionului după mărimea firmei

Grafic A2. Structura eșantionului după sectorul de activitate al firmei

Grafic A3. Structura eșantionului după regiunea de dezvoltare unde sunt înregistrate firmele

Analiza răspunsurilor

Răspunsurile la întrebări sunt analizate în funcție de forma în care acestea sunt prezentate, astfel:

- a) Pentru întrebările cu grilă de notare se pot urma trei paliere de analiză:
 - analiza răspunsurilor separat pentru notele indicând o dinamică pozitivă, pentru notele indicând o lipsă de dinamică și pentru notele indicând o dinamică negativă;
 - analiza răspunsurilor doar pentru notele indicând o anumită dinamică;
 - analiza în sold net conjunctural (calculat ca diferență între ponderea celor care au notat o evoluție/problemă ca fiind ascendentă/semnificativă și ponderea celor care au notat o evoluție/problemă ca fiind descendentă/nesemnificativă).
- b) Pentru întrebările cu răspuns multiplu sau întrebările cu răspuns unic: analiza ponderii celor care au ales o anumită variantă de răspuns în totalul respondenților.

În cazul întrebării „A1. Cum apreciați că au evoluat următorii indicatori pentru companie în ultimele șase luni?”, soldul net conjunctural reprezintă diferența dintre procentul companiilor care au indicat o creștere a unui indicator și procentul companiilor care au indicat o scădere a indicatorului. Un rezultat net pozitiv poate indica o îmbunătățire a cifrei de afaceri, profitului sau marjei profitului sau o înrăutățire a costurilor cu forța de muncă, a altor costuri sau a cheltuielilor lunare cu costul creditului.

În cazul întrebării „A2: Care sunt problemele cele mai presante cu care s-a confruntat compania în ultimele șase luni?”, soldul net conjunctural reprezintă diferența dintre procentul companiilor care au indicat o problemă ca fiind semnificativă și procentul

companiilor care au indicat o problemă ca fiind ne semnificativă. Un rezultat net pozitiv înseamnă că o anumită problemă este semnificativă.

În cazul întrebării „A8: Care este opinia dvs. cu privire la evoluția din ultimele șase luni a termenilor și condițiilor aplicate creditelor contractate (credite în derulare indiferent de vechime) de la bănci și instituții financiare nebancale?”, soldul net conjunctural reprezintă diferența dintre procentul companiilor care au indicat o înăsprire a condițiilor și procentul companiilor care au indicat o relaxare a condițiilor. Un rezultat net pozitiv înseamnă că o anumită condiție a devenit mai stringentă.

În cazul întrebărilor „A9: Vă rugăm să ne precizați cum a evoluat disponibilitatea următoarelor surse de finanțare pentru companie în ultimele șase luni?” și „A10: Cum apreciați că va evolua disponibilitatea următoarelor surse de finanțare pentru companie în următoarele șase luni?”, soldul net conjunctural reprezintă diferența dintre procentul companiilor care au indicat o creștere a disponibilității unei surse de finanțare și procentul companiilor care au indicat o scădere a disponibilității unei surse de finanțare. Un rezultat net pozitiv înseamnă că disponibilitatea unei surse de finanțare a crescut (A9) sau va crește (A10).

Opiniile acoperă evoluțiile din ultimele șase luni și așteptările privind următoarele șase luni.

Definirea companiilor cu credite și a companiilor fără credite în derulare

Separarea companiilor în companii care au credite în derulare și companii care nu au credite în derulare s-a realizat după varianta de răspuns „d. Nu aveți credite în derulare”, de la întrebarea cu răspuns unic „A7. Cum percepeți relația din ultimele șase luni cu băncile și instituțiile financiare nebancale la care ați contractat credite (credite în derulare indiferent de vechime)?”. Astfel companiile care au ales respectiva variantă de răspuns au fost clasificate ca firme fără credite în derulare, iar restul, care au ales alte variante de răspuns din cadrul întrebării, au fost clasificate drept firme cu credite în derulare.

